

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2002-2003

12 juni 2003

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GELIJKE KANSEN

Vraag om uitleg van mevrouw Sonja Becq tot mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de expertisecentra

Vraag om uitleg van mevrouw Ingrid van Kessel tot mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over het begeleid werken

Vraag om uitleg van mevrouw Ingrid van Kessel tot mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de individuele materiële bijstand aan personen met een handicap

Vraag om uitleg van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de concrete uitvoering van het Vlaams Armoedeplan 2003

Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen

Donderdag 12 juni 2003

VOORZITTER : De heer Koen Helsen

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 11.17 uur.*

Vraag om uitleg van mevrouw Sonja Becq tot mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de expertisecentra

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Becq tot mevrouw Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de expertisecentra.

Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, dames en heren, ik zal het hebben over expertisenetwerken, want dat zijn de centra uiteindelijk. Ik vermoed dat iedereen het ermee eens is dat het beleid voor personen met een handicap niet-categoriaal of horizontaal moet zijn.

We hebben wel te maken met verschillende doelgroepen, en voor specifieke doelgroepen hebben we een specifieke knowhow nodig zowel voor de informatieverstrekking als voor de behandeling en begeleiding. In die zin is het initiatief van het Vlaams Fonds om expertisecentra uit te bouwen zeer zinvol. Dat was gepland voor 2002 met een vooropgesteld bedrag van 500.000 euro. In de begroting werd ingeschreven dat dit voor drie doelgroepen bestemd was : personen met niet-aangeboren hersenletsels, de NAH, personen met autisme en personen met een verstandelijke handicap met ernstig probleemgedrag. De expertisecentra zouden uitmonden in één expertisenetwerk per doelgroep. Zowel de hulp- als de dienstverlening zou worden versterkt voor hulpverleners en voorzieningen enerzijds en voor de gebruikers anderzijds.

Verschillende andere doelgroepen vragen nu waarom dit werd beperkt tot de drie vermelde doelgroepen. Waarom kan diezelfde doorstroming van expertise niet voor andere doelgroepen ? Ouders van kinderen met ADHD, bijvoorbeeld, wijzen erop dat dit een specifieke stoornis is die om een specifieke aanpak vraagt : zowel binnen de voorzieningen als binnen onderwijs en de ouderverenigingen. Zij willen eveneens dat de knowhow op een gestructureerde manier wordt doorgegeven. De instelling Ganzepoel is gekend voor haar knowhow voor blinden en slechtzienden. Ik stond verstuurd van de kansen en mogelijkheden die deze voorziening heeft uitgebouwd. Ganzepoel is absoluut vragende partij om zijn expertise door te geven. Hetzelfde geldt voor gehoorgestoorden. Rusthuizen en ouderen vragen naar dat soort expertise. Dit kan ten goede komen aan een optimale dienstverlening.

Waarom werd er voor de drie opgesomde doelgroepen gekozen ? Als die drie expertisecentra goed werken, is de tijd dan niet gekomen om dit gefaseerd uit te breiden naar andere doelgroepen ? Wie werd bij de vorming van de centra betrokken ? Ik weet dat er drie inhoudelijke comités gevormd zijn. Ik weet dat er een besluit is verschenen in december dat in oktober van start moest gaan. Hoe functioneren de netwerken momenteel ? Welke middelen werden eraan besteed ? De netwerken kregen hun middelen pas eind vorig jaar. Hebben ze die nog kunnen besteden, zijn de middelen verloren gegaan of worden ze naar het volgend jaar overgeheveld ? Is er extra personeel aangeworven ? Bestaat er een timing of een stappenplan om de doelgroepen uit te breiden ?

De voorzitter : Minister Byttebier heeft het woord.

Minister Adelheid Byttebier : Uw bekommernis is terecht, mevrouw Becq. We hebben in eerste instantie gekozen voor drie doelgroepen. Dat neemt

Byttebier

niet weg dat we kunnen nadenken over welke andere groepen hier ook nood aan hebben.

Ik ga onmiddellijk naar uw tweede vraag. We hebben voor deze drie groepen gekozen als prioritaire doelgroepen omdat het Vlaams Fonds hen ook zo bekijkt bij de toewijzing van vergunningen en erkenningen. Net deze drie groepen ondervonden volgens het Vlaams Fonds bijzondere hinderpalen om in een voorziening binnen te raken. We hebben gekozen voor de drie groepen met de grootste moeilijkheden. Natuurlijk kan ook de opname van blinden en doven problematisch zijn. Uw vraag is dus terecht.

De VZW Steunpunt Expertisenetwerken, het SEN, werd opgericht op 22 oktober 2002. De raad van bestuur kwam intussen al vijf keer samen, maar alles is nog fris en pril. Het SEN wordt gesubsidieerd door het Vlaams Fonds. Het SEN wordt bestuurd door vertegenwoordigers van gebruikersverenigingen en van koepels van voorzieningen. De taak van het steunpunt bestaat niet alleen uit het stimuleren van de kennisontwikkeling, maar ook uit het bevorderen van de kennisdoorstroming. Men zal met de deskundigheid van professionele voorzieningen en diensten werken en wil de deskundigheid tijdens de hulpverlening bij de drie groepen versterken.

Het SEN werkt nu met drie doelgroepen, maar de werking kan later worden uitgebreid. Het steunpunt heeft op dit moment drie inhoudelijke comités gevormd, namelijk één per doelgroep. Telkens zijn er vertegenwoordigers van de verenigingen, de voorzieningen en de diensten die met betrekking tot de doelgroep expertise hebben opgebouwd, bij betrokken. Elk comité heeft een stuurgroep en moet een jaarplan met concrete acties opstellen.

Er wordt in een jaarlijkse subsidie van 500.000 euro voorzien. Er is duidelijk gekozen voor de acties van de inhoudelijke comités zelf. De subsidie wordt voor driekwart gebruikt voor het 'naar buiten treden'. Slechts een vierde wordt gebruikt voor personeel en omkadering. Dat vind ik een sterk element, want vaak ziet men bij kleine verenigingen dat een relatief groot gedeelte naar personeelskosten gaat. Hier wordt duidelijk gekozen voor maximale activiteit van de drie doelgroepen.

Het eerste jaar moet het SEN de kans krijgen om zichzelf te ontplooien. Er is intussen al een coördinator aangeworven en een stuurgroep en comités

werden opgericht. De verkiezing en de samenstelling ervan gebeurden recent op 29 april 2003. De eerste acties zijn al gepland. Er komen nog allerlei zaken bij kijken, zoals het ontwikkelen van een interactieve webstek, het aanwerven van bijkomende medewerkers, het opzetten van een kwaliteitssysteem, en het leggen van externe, ook internationale contacten. Er zal eveneens een vijfjarenplan worden uitgewerkt. Op 27 maart 2003 werd een start- en informatievergadering voor alle belangstellenden gehouden.

Over de prioritaire doelgroepen heb ik reeds gesproken. Andere doelgroepen hebben terecht ook nood aan een expertisenetwerk. Het is belangrijk voor ogen te houden dat het hier om uitsluitingsmechanismen gaat. Men wil onderzoeken of en hoe een persoon met een handicap met uitsluiting wordt geconfronteerd. Dat moet een belangrijk criterium blijven bij een latere eventuele uitbreiding van de doelgroepen. Het gaat om de bereidheid bij de voorzieningen om in een opvang te voorzien en we stellen vast dat daar uitsluitingsmechanismen spelen. Wij proberen de hulpverlener deskundig te ondersteunen, zodanig dat er niet langer een probleem rijst om mee te functioneren.

Als het SEN een jaar heeft gewerkt, wordt het interessant om in het voorjaar 2004 een eerste evaluatie van het werkjaar te houden. Men kan dan nagaan of het concept aan een werkelijke nood beantwoordde, of het een goede oplossing was en of dezelfde werkwijze best naar andere doelgroepen, die eveneens met uitsluitingsmechanismen worden geconfronteerd, wordt uitgebreid.

De voorzitter : Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Ik ga akkoord met de minister om te wachten met een eerste evaluatie. Ik blijf echter moeite hebben met hetgeen de minister stelt over uitsluitingsmechanismen. We moeten de zaken positief bekijken. De extra knowhow die nodig is bij de voorzieningen en specifieke doelgroepen moet op de juiste manier kunnen doorstromen. Dat gebeurt via het SEN. De vraag is waar men het recht vandaan haalt om te stellen dat het bij de ene doelgroep om een uitsluitingsmechanisme gaat en bij de andere niet. Er zijn onvoldoende argumenten aangereikt die toelaten te stellen dat men best niet naar andere doelgroepen uitbreidt. Wij moeten de positieve meerwaarde erkennen die hiervan kan uitgaan. De meerkost die de uitbreiding meebrengt, is daarbij relatief klein, gezien bijvoorbeeld de grootte van de doelgroepen.

Becq

Ik heb echter geen duidelijk antwoord gekregen over de besteding van de middelen voor 2002. De minister spreekt wel over de verdeling van de middelen. De vraag is of alle middelen voor 2002 werden opgebruikt. Mocht dit niet zo zijn, is mijn vraag of dat niet is gebeurd omdat sommige zaken pas laattijdig op gang werden getrokken omdat pas laat tot een beslissing is overgegaan. Blijft dat geld dan in de voorzieningen zitten of gaat dat terug naar de begroting ?

Minister Adelheid Byttebier : Ik zal dit aspect van de vraag in detail laten natrekken en het antwoord schriftelijk laten bezorgen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Ingrid van Kessel tot mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over het begeleid werken

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw van Kessel tot mevrouw Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over het begeleid werken.

Mevrouw van Kessel heeft het woord.

Mevrouw Ingrid van Kessel : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, het Vlaams Fonds voor sociale integratie van personen met een handicap biedt de mogelijkheid tot begeleid werken voor wie actief wenst te zijn, maar net niet meekan in een beschutte werkplaats. Wij hebben naar aanleiding van andere gesprekken opgemerkt dat de druk in de beschutte werkplaatsen is toegenomen. Het 'niet meekunnen' in een beschutte werkplaats geldt dus voor steeds meer mensen. Er wordt nu een oplossing geboden via het begeleid werken. Het is het vervolg op vroegere projecten Arbeidszorg, die door verscheidene dagcentra werden georganiseerd.

Ik wil graag over een aantal bijkomende gegevens beschikken, omdat ik op de website van het Vlaams Fonds de resultaten van een studie las over begeleid werken in dagcentra en tehuizen niet-werkenden. Het zijn recente gegevens van januari 2003. Een 950-tal personen zouden op dit ogenblik begeleid werken, deels in dagcentra die een conve-

nant met het Vlaams Fonds hebben afgesloten, deels in dagcentra zonder convenant. Ik ben niet goed op de hoogte van wat dit precies impliceert, vandaar mijn vraag om uitleg. Welke verschillen bestaan er tussen deze dagcentra op het vlak van de werking en de subsidiëring van de betrokkenen ? Op welke wijze gebeurt de programmering van begeleid werken ? Bestaan er plannen om het aantal centra met convenants met het Vlaams Fonds uit te breiden ?

Uit het studierapport blijkt dat begeleid werken een vorm van arbeidszorg is die wordt uitgeoefend door personen met een beperkte zorgzwaarte, zowel op het vlak van de elementaire zorgnood als op het vlak van storend gedrag. Hoe gebeurt de begeleiding van deze personen ? Worden hiervoor minimale normen vastgelegd in de convenants met het Vlaams Fonds ?

De voorzitter : Minister Byttebier heeft het woord.

Minister Adelheid Byttebier : Mijnheer de voorzitter, het lijkt me interessant even te bekijken waar deze convenants vandaan komen. De dagcentra die via een convenant aan begeleid werken doen, zijn eigenlijk vooral deze die in 1999 hebben meegedaan met de projecten inzake experimentele arbeidszorg voor personen met een handicap. Deze centra konden daardoor toen rekenen op een bijkomende subsidiëring voor het project van 30 miljoen frank.

Na de evaluatie van dat experiment werden de bijkomende middelen omgezet in een aantal bijkomende plaatsen in het dagcentrum voor de betrokken voorzieningen, in die mate dat er een engagement was voor de verdere uitbouw van deze methodiek van het begeleid werken. Vanaf 1 januari 2001 werd begeleid werken dan ook beschouwd als een variant op de werking van een dagcentrum. Er wordt wel gesproken over voorzieningen met en voorzieningen zonder convenant, maar zeker ook qua subsidies zal dit geen groot verschil uitmaken. Het gaat meer over de specifiek inhoudelijke keuze dan over de subsidies. Er is namelijk geen wezenlijk verschil qua inhoud of werking tussen een dagcentrum met convenant en een dagcentrum zonder convenant, als ze beide aan begeleid werken doen. Wel is er een technisch verschil in de verrekening van de werkingskosten. De dagcentra met convenant moeten namelijk voldoen aan de vereiste van een minimaal aantal begeleidingen als ze hun werkingskosten voor 100 percent gesubsidieerd willen krijgen. Begeleid werk als dusdanig is niet opgenomen in de programmering, maar het is wel een methodiek waarvoor wordt gekozen.

Bytdebier

Omdat men convenants onmiddellijk associeert met bepaalde voordelen, ontstaat er enige verwarring. Het is zelfs zo dat sommige dagcentra er voor kiezen geen convenant te hebben, omdat ze dan andere voordelen, zoals een subsidie in de vervoerskosten, kunnen behouden. De convenants zijn er gekomen naar aanleiding van de projecten van 1999, maar die zijn verder niet sterk doorgetrokken. De methodiek van het begeleiden wordt ook niet door het Vlaams Fonds gepromoot, maar door de Provinciale Platforms Begeleid Werken. Recent is vanuit de Boerenbond het Centrum Groene Zorg opgericht. Dit centrum richt zich tot begeleiden werken en arbeidszorg op boerderijen. Persoonlijk ben ik dit zeer genegen. We kunnen eens nader bekijken welk kader daar belangrijk is. Zorgboerderijen zijn immers vrij nieuwe formules van begeleiden werken.

Dan was er uw tweede vraag. In het convenant staan, wat de begeleiding door de dienst begeleiden werken betreft, enkel de resultaatgebieden vermeld. Dat betekent dat de werkelijke begeleiding gebeurt door de werkgever. Dat is dan eigenlijk de jobcoach, die er voor zorgt dat er een screening is, dat er informatieverstrekking en training is en dat dit blijvend wordt gevolgd. Die specifieke minimale normen zijn wel terug te vinden bij de uitvoering van het kwaliteitsdecreet in de welzijnsvoorzieningen, in de sectorspecifieke minimale kwaliteitseisen.

Naar mijn aanvoelen is dit meer een kwestie van woorden dan dat het werken met convenants op het terrein een verschil uitmaakt. Maar misschien moet ik me daarin nog meer verdiepen.

De voorzitter : Mevrouw van Kessel heeft het woord.

Mevrouw Ingrid van Kessel : Mevrouw de minister, ik dank u voor dit antwoord. Ook voor mij geldt dat ik me nog eens extra wil verdiepen in dit thema. Ik stelde deze vraag naar aanleiding van een bezoek dat ik bracht aan een voorziening. Daar was er sprake van een aantal mensen met de minst zware zorgbehoefte die in dat kader mee gingen helpen in een taverne. Ze konden dat. Op het eerste gezicht, en ook op het tweede, leek dit me een interessant formule. Toch vergt het echt begeleiding, zowel voor degene die meehelpt in de taverne als voor de uitbater van die taverne. Hij moet dit toch opvangen. Ook is het gevaar voor uitbuiting van sommige niet helemaal ondenkbeeldig, hoewel ik me dan misschien iets te sterk uit-

druk. In de taverne krijgt men misschien enerzijds een verdringingseffect van andere tewerkstellingsplaatsen in die taverne. Anderzijds moet er over worden gewaakt dat die persoon die dat werk doet ook zeer goed wordt begeleid. Ik blijf er echter bij dat deze methode een mooi alternatief qua zinvolle dagbesteding is voor de mensen die naar een dagcentrum gaan. Het Vlaams Fonds moet heel goed volgen hoe deze methodiek daadwerkelijk gestalte krijgt. U verwees terzake naar de provinciale platforms. Misschien moet ik daar dan mijn licht opsteken, om te bekijken hoe dat dan precies gebeurt.

Minister Adelheid Bytdebier : Ik vind dit wel een terechte bekommernis. Het is steeds zo dat, als men een ondersteuning geeft om mee te kunnen functioneren in het reguliere circuit, men weliswaar tegemoetkomt aan een nood, maar dit ook gevolgen heeft inzake concurrentie. In de sociale economie rijzen er steeds dergelijke vragen. Het is vooral een kwestie van goede bewaking en criteria op te stellen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Ingrid van Kessel tot mevrouw Adelheid Bytdebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de individuele materiële bijstand aan personen met een handicap

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw van Kessel tot mevrouw Bytdebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de individuele materiële bijstand aan personen met een handicap.

Mevrouw van Kessel heeft het woord.

Mevrouw Ingrid van Kessel : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, de ontwikkelingen in de regelgeving inzake de individuele materiële bijstand zijn hier reeds vaker aan de orde geweest. Op 1 januari 2002 trad een nieuwe regeling inzake de terugbetaling van de materiële hulpmiddelen voor personen met een handicap in werking. Toen heette het dat dit nieuwe besluit een vereenvoudiging zou betekenen, en de betrokkenen meer differentiatie en oplossingen zou bieden. Het juiste hulpmiddel zou voor het juiste gebruik aan een correcte prijs aan de juiste persoon kunnen worden aangeboden. Er was het systeem van de korven. In

van Kessel

dit systeem moest men binnen de 4 jaar één aanvraag doen. Dat kon niet worden herzien. Meteen nadien rees daartegen heel veel protest. Personen met een handicap komen niet veel op straat, maar door dit besluit, samen met de situatie van de wachtlijsten, zijn ze massaal op straat gekomen. We herinneren ons allemaal nog de betoging met de purperen plastic zakken die afkomstig waren van de VZW Zorgtekort Limburg, maar die door iedereen werden aangetrokken. De betoging had een dubbele doelstelling : protesteren tegen het nieuwe besluit inzake individuele materiële bijstand aan personen met een handicap. De bedoeling was dat er vereenvoudiging en meer differentiatie zou komen, maar de personen met een handicap ervoeren dat in de praktijk als een beknotting van hun vrijheid. Er werd onder meer geen rekening gehouden met de realiteit dat hun zorgvraag binnen de 4 jaar kon wijzigen.

Er was heel veel protest. Kort nadien heeft toenmalig minister Vogels aanpassingen gedaan aan dat besluit, zoals de vierjaarlijks herzienbare aanvraag, enzovoort. Ze kondigde toen ook aan om een verdere aanpassing te doen van het IMB-besluit tegen het einde van 2002.

Mevrouw de minister, wat is de huidige stand van zaken ? Welke wijzigingen werden intussen doorgevoerd ? Hoe werd de aanvraagprocedure vereenvoudigd ? Kunt u een overzicht geven van de stappen die de betrokkene moet zetten in de aanvraagprocedure ? Welke zijn de sterke en de zwakke punten ? Gaat het hier werkelijk om een vereenvoudiging ten opzichte van het eerste IMB-besluit ? Wilt u nog verdere verbeteringen aanbren- gen ?

De voorzitter : Minister Byttebier heeft het woord.

Minister Adelheid Byttebier : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik erken het probleem. Mevrouw Van Kessel, u hebt de goede intenties bij het opstarten van de individuele materiële bijstand opgesomd. Die gelden vandaag nog steeds. Elk voorstel dat zorgt voor een verbetering van de dienstverlening aan de gebruiker, dat binnen het budget mogelijk is en dat wordt gedragen door het voltallige gebruikersforum, zal worden besproken.

Bij de raad van bestuur van het Vlaams Fonds ligt nu een aanpassing op tafel. Diezelfde raad van bestuur, waarin de verenigingen vertegenwoordigd zijn, heeft groen licht gegeven voor de eerste formule. We zitten dus samen in hetzelfde bad. De

IMB is vereenvoudigd en is gebonden aan de cliënt zelf. We hebben samen gekozen voor de techniek van de korven, zoals u ze hebt geschetst.

Als de verenigingen zelf zeggen dat de uitvoering vaak problematisch is, en dat het wat tijd kan vergen, dan komen er vernieuwingen. Ik heb er het volste vertrouwen in dat de raad van bestuur van het Vlaams Fonds werk zal maken van het voorstellen van aanpassingen en vernieuwingen.

In het besluit hebben we beschreven welke stappen een persoon met een handicap moet zetten bij zijn aanvraagprocedure en welke instanties daarin een rol spelen. De gebruiker doet een aanvraag bij een multidisciplinair team. Dit team stelt een verslag op en doet een voorstel van hulpmiddelenkorf. Er werd me gesignaleerd dat die teams zeer gedisciplineerd zijn. Als ze oordelen dat ze te weinig expertise hebben, dan kunnen ze een beroep doen op het Kennis- en Ondersteuningscentrum. Ze kunnen ook een erkend expert aanduiden, die de individuele hulpvraag grondig doorlicht en een adviesverslag opstelt. Ten slotte beslist het Vlaams Fonds over de uiteindelijke toekenning van de bijstandskorf.

Het is niet omdat er in de technische uitvoering bepaalde problemen zijn, dat we al die principes moeten weggooien. We moeten kiezen voor de MDT's. De aanvrager zelf heeft daarin, met de ondersteuning van experts, een groot beschikkingsrecht. Uiteindelijk heeft het Vlaams Fonds bij de beslissing over de bijstandskorf het laatste woord.

Mevrouw Van Kessel, ik hoop dat uw vraag niet impliceert dat we die positieve verworvenheden overboord moeten gooien. Er komen dus aanpassingen en vernieuwingen. De principes blijven behouden. De opstartmoeilijkheden behoeven, los van de technische aanpassingen die de raad van bestuur zal voorstellen, een ernstige evaluatie. Dat zou in de komende zomer moeten gebeuren.

De voorzitter : Mevrouw van Kessel heeft het woord.

Mevrouw Ingrid van Kessel : Mevrouw de minister, ik dacht dat ik iets over het hoofd had gezien in het Belgisch Staatsblad, want ik dacht dat die aanpassingen al klaar waren. Ik had gehoopt dat het Vlaams Fonds die in oktober al zou hebben bekeken. Het is nu juni en ze liggen nog steeds voor. Ik suggereer dat we de aanpassingen van het IMB-besluit, als ze worden goedgekeurd door de raad van bestuur van het Vlaams Fonds, in de commissie zouden bekijken. Ik hoop dat dit snel kan gebeuren

van Kessel

en dat we een goed zicht krijgen op de vereenvoudigingen.

Na het eerste besluit kregen de MDT's heel weinig dossiers op tafel. Ze waren te complex. De tijd die een persoon met een handicap moest wachten op een goedkeuring van zijn dossier, was veel langer dan werd beloofd. We moeten in elk geval die aanpassingen in het parlement opvolgen.

Minister Adelheid Byttebier : Ik ben ervan overtuigd dat dit de geloofwaardigheid van het initiatief zal versterken en ik zal ook nagaan hoe de vertraging tot stand is gekomen.

Ik weet in elk geval dat hier gezegd wordt dat de grote betrokkenheid van de verenigingen echt wel gegarandeerd moet zijn. Dat komt vaak terug. Ik stel wijzigingen vast bij de uitvoering en dan beslis ik zelf over een wijziging. Als er geen spanningen zijn, kunnen we samen een keuze maken voor de uitvoering. Dit vraagt tijd. Misschien zal ook deze aanpassing niet de laatste zijn. Ik zou niet liever willen dan dat we dat proces hier in de commissie samen bespreken, en dan zijn we samen op weg.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de concrete uitvoering van het Vlaams Armoedeplan 2003

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Van Cleuvenbergen tot mevrouw Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de concrete uitvoering van het Vlaams Armoedeplan 2003.

Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, dames en heren, armoede is zeer belangrijk voor deze commissie. Dat weet iedereen die deelnam aan de discussies over het armoededecreet. Los daarvan bestaat de gewoonte om het Vlaams armoedebeleid vorm te geven in een jaarlijks actieplan. Daarin worden met alle ministers afspraken vastgelegd en per be-

leidsdomein worden prioriteiten naar voren geschoven.

Mevrouw de minister, ik wil mijn vraag situeren. Bij het armoedebeleid zijn verschillende partners betrokken : de Vlaamse overheid met alle adviesorganen, de verenigingen waar armen het woord nemen, het steunpunt Armoede bij het Centrum voor Gelijke Kansen, de interministeriële conferentie waar de afstemming van het Vlaamse plan en de federale initiatieven plaatsvinden en van de afspraken tussen Vlaanderen en Europa.

Bepaalde evoluties verontrusten mij. Het Vlaams Armoedeactieplan dateert van januari, werd in maart goedgekeurd door de regering en kwam deze week pas bij ons terecht. Dit is niet alleen van belang voor deze commissie, maar voor alle parlementsleden. Ik weet niet of alleen de leden van de commissie voor Welzijn het plan ontvangen, in elk geval wil ik erop aandringen om het aan alle parlementsleden toe te sturen. Het is immers een plan van alle ministers samen, en alle parlementsleden moeten kunnen toezien op hun engagementen. Het jaar is half om en we moeten het plan nog doornemen en beoordelen en dan pas kunnen we eraan werken. Dit is geen goede zaak.

Een ander punt dat ik wil belichten, is de herhaalde bevoegdheidsoverschrijding van de federale overheid inzake het aspect armoede. Het ligt delicaat om dit naar buiten te brengen. Iedereen apprecieert immers het extra geld voor armoedebestrijding. Als de federale regering echter bijna permanent dergelijke projecten subsidieert dan blijft het bij een projectmatige aandacht voor het probleem, die bovendien het Vlaamse actieplan doorkruist.

We hebben de extra federale middelen voor ICT-ondersteuning voor armen kunnen blokkeren. Nu zijn er echter nieuwe koninklijke besluiten. Een eerste legt de toekenningsvoorwaarden en een bedrag vast voor gezinnen van wie de kinderen in een pleeggezin worden geplaatst. Dit is volgens mij een Vlaamse bevoegdheid waarmee de federale overheid niets te maken heeft.

De ministerraad heeft een tweede koninklijk besluit goedgekeurd voor experimentele projecten voor tandverzorging bij kinderen die leven in kansarmoede. Ik wil me daarover niet uitspreken omdat dit aansluit bij de bevoegdheden van het Riziv. Dit zouden we kunnen overlaten aan de federale overheid.

Van Cleuvenbergen

Het derde koninklijk besluit werd eind april gepubliceerd. Het kent een subsidie van 6,2 miljoen euro toe aan de OCMW's om de sociale en culturele participatie van cliënten te bevorderen. De OCMW's krijgen trekkingsmiddelen en die zouden worden gebruikt voor een armoedebeleid dat kansarmen stimuleert tot cultuurdeelname. Als er één bevoegdheid Vlaams is, dan is het wel Cultuur.

Over de inhoud van het Vlaams actieplan zal ik geen vragen meer stellen omdat we het nu eerst moeten lezen. Nog een vraag in de rand : welke partners werden bij de totstandkoming van het plan betrokken ?

Deze week werd het armoedecreet in het Staatsblad gepubliceerd. Daarin staat dat uitdrukkelijk gekozen wordt voor de dialoogmethode en dat de tien Vlaamse ministers zich ertoe engageren om in nauw overleg met de armen concrete initiatieven te nemen. Is dit al gebeurd ? Hoe komt het toch dat het parlement telkens zo laat op de hoogte wordt gebracht van een Vlaams actieplan ? Hoe volgt u de mogelijke bevoegdheidsoverschrijding van de federale regering op ? Die bevoegdheidsoverschrijding is in tegenspraak met het Vlaams actieplan. Bovendien hebben we een samenwerkingsakkoord dat bepaalt dat de federale, maar ook de Vlaamse regering, al hun initiatieven inzake armoede voorleggen op de IMC. De federale overheid heeft de afgelopen tijd zinvolle initiatieven genomen maar ze komen toe aan de Vlaamse regering.

De voorzitter : Mevrouw Van Den Heuvel heeft het woord.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Uiteraard is de uitvoering van het Vlaams actieplan van groot belang. Ik heb daarbij zelf een concrete vraag die ik ook als schriftelijke vraag heb ingediend. Alle bevoegde ministers stellen een plan op en schrijven actiepunten uit. Hoe wordt dat budgettair vertaald ? Waar vinden we die middelen terug op de begroting van de verschillende departementen ? Uiteraard moet u die vraag niet alleen beantwoorden, ze slaat op alle ministers.

De voorzitter : Minister Byttebier heeft het woord.

Minister Adelheid Byttebier : De armoedeproblematiek kunnen we niet precies afgelijnd behandelen. We hebben geprobeerd om er alle ministers bij te betrekken.

Ik zal de vragen van mevrouw Van Cleuvenbergen systematisch overlopen. Het Actieplan Armoede 2003 is pas deze week op haar bureau aangekomen. Het plan is op 20 januari 2003 goedgekeurd. De kritiek is terecht. Het rapport had sneller bij iedereen moeten zijn.

Ik neem de suggestie graag mee om alle parlementsleden, en niet alleen de commissieleden, op de hoogte te brengen. Het ligt volledig in de logica van het armoedebeleid. Men wil immers de verschillende sectoren bij het plan betrekken, en dus ook de parlementsleden die de commissie Huisvesting of Onderwijs volgen.

Ik wil beloven dat het volgende actieplan 2004 geen half jaar op zich zal laten wachten nadat het is goedgekeurd. De opdracht was nochtans gegeven om het actieplan te laten drukken en snel te verspreiden. Ik vraag hiervoor mijn excuses. Het was klaar voor het vooruitgangscongres van 2 juni 2003. Ik heb op dat congres als nieuw minister mijn eerste toespraak gehouden. Het thema armoede was mij bekend als studiemedewerkster van mevrouw Van Den Heuvel tijdens de vorige legislatuur. Het algemeen verslag van de armoede werd toen door iedereen onder de arm genomen. Het was een lijvig document. Het actieplan moet bij iedereen aanwezig zijn en is wel degelijk belangrijk. De volgende keer zal er niet zo lang op worden gewacht.

De partners die erbij betrokken worden, zijn de verschillende ministers. Bij het vooruitgangscongres in Hasselt heeft men dit kunnen constateren. Als coördinerend minister ben ik zelf degene, die ervoor moet zorgen dat de verschillende ministers ook aan bod komen.

De andere partners zijn de verenigingen waarin armen het woord nemen, de academici en de organisaties. Wij betrekken deze partners via een permanent armoedeoverleg en het jaarlijkse vooruitgangs- en toekomstverkennd congres. Dat vooruitgangscongres wordt in de maand mei gehouden opdat de conclusies kunnen verwerkt worden in het volgend actieplan. Van hetgeen er op het congres expliciet naar voren komt, wordt verwacht dat het als aandachtspunt door de andere ministers in hun respectievelijke begroting wordt verwerkt.

Het Vlaams Actieplan is een beleidsinstrument dat rekening houdt met de besluitvormingscyclus. Het vooruitgangscongres wordt om die reden specifiek in de maand mei getimed.

Byttebier

Wij verwachten dat het actieplan ook bij de SERV en het VESOC wordt besproken. De SERV stelt dat zij zich liever over het toekomstige beleid uitspreken in plaats van te spreken over het beleid in het verleden. Zij hebben het liever over het Vlaams Actieplan dan over het tweejaarlijks verslag van het Steunpunt Armoede en Sociale Uitsluiting.

Wat de bevoegdheidsoverschrijding betreft, zei u terecht dat er momenten zijn waarop dit structureel wordt. In een federaal systeem komen de vragen rond de respectievelijke bevoegdheden automatisch. Dat wekt geen verbazing. De vraag is of het geëigende niveau wordt aangesproken : daarover moeten we waken. Zelfs als het niveau wordt gerespecteerd, is het nog zo dat armoede de verschillende beleidsdomeinen doorkruist.

Als zowel op federaal als op Vlaams niveau initiatieven worden genomen, moet worden nagegaan of deze elkaar niet dwarsbomen, maar integendeel versterken. Ik denk bijvoorbeeld aan de federale uitbetalingen van de Riziv, die een weerslag hebben op het Vlaams armoedebeleid.

Onze instrumenten zijn de interministeriële conferentie en het administratief overleg. Het gaat hier over het team Armoede van het algemeen welzijnsbeleid. Zij moeten aanwezig zijn op vergaderingen waarop de federale cel Armoede o.a. haar nationaal Actieplan Sociale Inclusie maakt en opvolgt en erover rapporteren. Het is belangrijk dat het federale niveau zijn verantwoordelijkheid opneemt en gelijktijdig de Vlaamse administratie betreft.

Er vindt zeswekelijks een ambtenarenoverleg plaats en het Steunpunt tot Bestrijding van Armoede, Bestaansonzekerheid en Sociale Uitsluiting neemt daartoe het initiatief. Er nemen ambtenaren uit de verschillende gemeenschappen en gewesten aan deel. Daar wordt informatie over armoede uitgewisseld. Als beide niveaus hun werk ernstig nemen, zullen beide initiatieven elkaar versterken.

Een nationaal actieplan wordt op dit moment met het oog op een goedkeuring voor een interministeriële conferentie voorbereid. Dit plan moet aan de Europese Unie worden overgemaakt.

Het is evident dat al deze niveaus hun engagement moeten opnemen. Het is een zoektocht naar het behoud van de eigenheid, en rekening houden met partners die met hun werking op de eigen planning interfereren. Dat spanningsveld moet met open vizier worden bekeken. Bij bevoegdheidsoverschrij-

ding bestaat zowel op ministerieel als op administratief vlak de mogelijkheid tot protest.

De voorzitter : Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Ik neem aan dat als iets wordt gedrukt, er meer tijd nodig is. Ik heb ontdekt dat heel wat mensen hun voorlopige tekst op het web zetten. Dat is al een hulp.

Mijn vraag ging ook over de betrokkenheid van de partners, niet bij de voorbereiding van congressen, maar bij het opstellen van het Actieplan 2003. In welke mate zijn de partners, zowel de experts van het vooruitgangcongres als de ministers die er uitspraken doen, als de verenigingen die er het woord nemen en de SERV en het VESOC, daarbij betrokken ?

Mijn zorg gaat uit naar de verenigingen waarin armen het woord nemen.

We verbinden ons er steeds met woorden toe ze te betrekken bij wat komt, maar ik moet vaststellen dat dit niet zo evident is.

Ten slotte wil ik het hebben over de bevoegdheidsoverschrijdingen. Mevrouw de minister, ik zou willen weten wat u nu gaat doen met die overschrijdingen. Liggen die vast ? We hebben een decreet inzake een samenwerkingsakkoord met de federale regering en alle andere gewest- en gemeenschapsregeringen, waarin afspraken vastliggen. We weten dat het moeilijk is om op één lijn te blijven. Daarom was er dat decreet houdende een samenwerkingsakkoord voor de regeling van armoede, waarin stappen stonden. Een aantal elementen daarvan zijn niet uitgevoerd door de vorige federale regering. We hebben dat vaak aangekaart. Toen het samenwerkingsakkoord tot stand kwam – als ik me niet vergis in 1998 – luidde de afspraak dat de federale premier het voorzitterschap op zich zou nemen. Daarmee wilde men aangeven dat dit van groot belang was, met een impact op alle mogelijke ministers. Dit staat echt gestipuleerd in het samenwerkingsakkoord, dat we bij decreet hebben goedgekeurd. De hele vorige zittingsperiode werd dat niet zo uitgevoerd. Het werd namelijk toegewezen aan de minister die onder meer bevoegd was voor maatschappelijke integratie. Daar begint het dan.

U gaat wellicht vrij spoedig om de tafel zitten met federale ministers, om te praten over al deze mogelijke bevoegdheidsoverschrijdingen die er nu kunnen gebeuren. Ik zou willen dat u vraagt dat dit samenwerkingsakkoord zou worden uitgevoerd zoals

Van Cleuvenbergen

wij dit hebben goedgekeurd en dat we, indien er wijzigingen zijn, dit decretaal zouden kunnen bevestigen. Dit moet tot gevolg hebben dat die lijn wordt volgehouden. Dat administraties met elkaar praten is één zaak, maar als ik lees dat deze ontwerpen van koninklijke besluiten op voorstel van de ministers Vande Lanotte, Tavernier en Vandebroucke goedgekeurd zijn door de regering, dan zijn die ontwerpen wellicht ook niet gegaan via het Steunpunt Armoede bij het Centrum voor Gelijke Kansen en Racismebestrijding. Dat was nochtans de afspraak.

Het komt er dus op aan de basis meer te betrekken bij dit beleid. Ik blijf met de vraag zitten wat u nu gaat doen met betrekking tot cultuurcheques die zullen kunnen worden uitgegeven door OCMW's, waar onze cultuurminister geen weet van heeft en die niet zijn opgenomen in ons Vlaams actieplan.

Het gaat hier ook over een eenjarig project dat de OCMW's waarschijnlijk weer zal overbelasten, want zo krijgen ze een bijkomende opdracht. Hierbij laat men iemand proeven van iets, maar volgend jaar is er niets meer. Ik zou toch nog willen weten wat u daarmee gaat doen.

De voorzitter : Minister Byttebier heeft het woord.

Minister Adelheid Byttebier : U geeft een heel concreet voorbeeld. Ik wil zeker samen met de minister van Cultuur bekijken op welke wijze we daar samen op kunnen reageren.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 12.20 uur.*
